

Նման, դեպի ո՛ր կողմը եւ դառնում էր, իր առջեւից ցած էր գլորում թուրքի երեխաներին: Նրա օրինակը մեզ սիրտ եւ խրախոյս տոտեց: Ասլանը, ասլանի ձագի նման, իր զօրեղ ճանկերով բռնում էր նրանց, եւ ձեռքը կոկորդներին դնելով, կիսախեղդ էր անում: Փոքրիկ Սազօն իմ աչքում ավելի աճել եւ ավելի մեծացած էր երեւում: Նա դեւի նման կռւում էր իր մարմնի բոլոր անդամներով. ձեռքով մուշտի էր խփում, ոտքով քացի էր տալիս, գլխով նաղդայ էր գալիս, ատամներով կծում էր, եղունգներով ճանկռում էր: Ոչ սակաւ քաջութեամբ հանդիսացան եւ մեր միւս ընկերները, որոնց ճարպկութիւնները մի առ մի նկարագրելը շատ երկար կը լինէր: Միայն այսքանը կասեմ, որ բոլորից թոյլը, բոլորից անվարժը կռոյի մէջ էի ես... Ես այս բոլորէս էլ առանց ծիծաղի չեմ կարող գրել այս տողերը, թէ ինչո՞ւ էի օգնում ընկերներիս. – ես միայն գետնից ափերով հող էի վեր առնում, ցրում էի թուրք երեխաների երեսի վրայ, որ նրանց աչքերը լցնեմ հողով, որ նրանց կուրացնեմ, որ ոչինչ չտեսնեն, եւ այսպիսով հեշտացնեմ ընկերներիս ջարդել նրանց:

Չնայելով, որ մահմեդական երեխաները մեզանից կրկնապատիկ թոնով ավելի էին, այստամենայնիւ, նրանք խոյս տոտեցին կռոյի դաշտից եւ սկսեցին հեռոյից մեզ վրայ քարեր արձակել:

– Դուք էլ քարերով... – ձայն տոտեց Կարօն:

Մենք կատարեցինք նրա հրամանը: Այդ միջոցին վրայ հասան մի քանի չափահաս մահմեդական պատանիներ, եւ մենք ստիպուած էինք փախչել:

Մեր ընկերներից մի քանիսը վնասուեցան. մի տղայ թեւքի վրայ դանակի վերք ստացաւ, մի ուրիշի ատամները ջարդուեցան քարի հարուածքից, իսկ իմ գլխի փոքրիկ սպին, որի նշանը մնացել է մինչեւ այսօր, այն օրոտանից ստացուած է:

Վերադառնալով տուն, մայրս սաստիկ բարկացաւ, երբ լսեց մեր «յիմարութիւնը»: Նա պատրաստուում էր ինձ ծեծել, որ խրատոտեմ, որ թուրք երեխաների հետ զործ չունենամ, բայց գլխիցս հոսող արիւնը մի փոքր մեղմացրեց նրա բարկութիւնը: Նա չէր մեղադրում նրանց, որ իմ գլուխը պատառել էին, այլ մեղադրում էր ինձ թէ ինչո՞ւ ես մասնակցեցի կռոյի մէջ: Այդ պատճառով կսեց սաստիկ անիծել ինձ.

«Գետինը մտնես... գրողը տանէ քեզ... չար սատանա... պատանդ կարեմ... անիծուած... նաշդ տեսնեմ»... Եւ այլ այսպիսի խօսքեր:

Միւս օրը ես դպրոց գնալ չկարողացայ, որովհետեւ մի ամբողջ շաբաթ տանը հիւանդ պառկած էի: Այդ հիւանդութիւնը ազատեց ինձ մեր վարժապետի պատժից: Ինձ պատմեցին, թէ բոլոր աշակերտները, որոնք մասնակ-